

ІННОВАЦІЙНИЙ ТА ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЧИННИКИ ЙОГО КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ

Наталія Євгенівна Летуновська

канд. екон. наук, асистент кафедри маркетингу та УІД

Сумський державний університет

Олена Геннадіївна Шевлюга

канд. екон. наук, асистент кафедри маркетингу та УІД

Для розвитку України у теперішній час необхідною є активізація інноваційної діяльності в усіх сферах господарської діяльності, зокрема у промисловості. Актуальність цього питання підтверджується результатами міжнародних рейтингів країн. У 2013 році в індексі глобальної конкурентоспроможності Україна посідала 93-тє місце, при цьому у порівнянні з попереднім роком здійснилося падіння на 22 позиції. За даними Global Innovation Index 2013 (позиція за інноваційним фактором) Україна займала 71-тє місце із 142 країн, що на 8 позицій нижче, ніж у 2012 році. В альтернативному дослідженні Global Innovation Index (складається Boston Consulting Group та National Association of Manufacturers), який оцінює здатність бізнесу стимулювати розвиток інновацій, Україна знаходиться на 64-му місці із 110 країн світу. В індексі Global Innovation Quotient (публікується інформанством Bloomberg на основі даних міжнародних організацій), Україна на 42-му місці із 96 країн, а за складовою продуктивності – лише на 69-му [1]. За даними Всесвітнього економічного форуму (*World Economic Forum*) у 2015 р. позиції України в індексі глобальної конкурентоспроможності знизилися до 85-го місця серед 138 країн [2].

Сучасним технологіям властиві такі основні тенденції розвитку та застосування: перехід до нових технологічних процесів через можливість поєднання в одному технологічному комплексі кількох операцій, що раніше виконувались лише окремо; розроблення в нових технологічних системах мало- або безвідходного виробництва; зростання рівня комплексності механічних

ліній; застосування в нових технологічних процесах засобів мікроелектроніки, що дає можливість одночасного підвищення ступеня автоматизації процесів та досягнення більш динамічної гнучкості виробництва.

Інноваційний та техніко-технологічний шляхи розвитку підприємства є достатньо складними процесами, необхідною умовою яких є використання та впровадження інновацій. Цілями підприємства при цьому є: нові ресурси і кадри; нові продукти (послуги); нові технології; нові форми управління; нові ринки.

Характерними особливостями сучасного техніко-технологічного розвитку є розповсюдження високих технологій та збільшення наукоємності виробництва. За його реалізації відбувається стабільне економічне зростання підприємства, захоплення ним лідерських позицій на ринку, упровадження інновацій, накопичення нових знань та інформації, а також отримання вищих доходів. Техніко-технологічний розвиток у промисловості дає можливість підприємствам систематично оновлювати їх продукцію, підвищуючи її якість, тим самим посилюючи свої конкурентні позиції на ринку.

Технологічні інновації кілька років тому відносилися до поліпшуючих, а також їм відводилося другорядне значення, оскільки на ринку вважалася важливою новизна споживчих властивостей продукції, тобто продуктові інновації були цінніші. Випереджаючу роль усе ж мають технологічні інновації, оскільки нова технологія передбачає перегляд усіх складових процесу впровадження інновацій на підприємстві. Важливим моментом залишається не лише продукт і попит на нього на ринку, а й сама технологія його випуску.

Технологічна інновація поліпшує якість продукту, створює його нову модифікацію. Вона може бути орієнтована на підвищення продуктивності виробництва. Це досягається завдяки нарощуванню обсягів (за таких самих або дещо збільшених витрат) випуску традиційного за якістю продукту. Технологічна інновація також може мати на меті різке зниження собівартості продукту, що уможливорює зниження ціни товару і здобуття переваг у конкурентній боротьбі. В обох випадках технологічна інновація сприяє

збільшенню обсягів продажу вже відомого продукту або створенню нових продуктів. Технологічні інновації спричиняють вплив на «швидкість» виходу нового продукту на ринок, тому що необхідно оцінити не тільки потенціал нової технології, але і результативність інвестицій порівняно з колишньою технологією.

Як показує досвід зарубіжних країн, головну роль в активізації науково-технічного розвитку промислових та інших підприємств України має відігравати держава, створюючи сприятливі умови для здійснення промисловими компаніями науково-дослідної діяльності, запроваджуючи різні види податкових і амортизаційних пільг [3]. Незважаючи на значно більшу питому вагу власних коштів підприємств для забезпечення власного інноваційного розвитку, наукоємність вітчизняного виробництва є низькою (0,3%), при цьому третина коштів йде на закупівлю нового обладнання, а не на придбання прав на інтелектуальну власність на окремі інноваційні винаходи, що є характерним для підприємств розвинених країн світу [4].

Досягнення інноваційного та техніко-технологічного розвитку, активності підприємств на рівні максимально наближеному до світового, стане для підприємств України підґрунтям їх конкурентних переваг, стабільного фінансового стану та успішного подальшого функціонування.

1. Звіт про конкурентоспроможність України : Назустріч економічному зростанню і процвітанню [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.feg.org.ua/>.

2. Глобальний індекс інноваційної конкурентоспроможності у 2015 р. <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2016-report>.

3. Олійник Л. Г. Оцінка фінансово-економічного фактора впливу на процеси активізації науково-технічного розвитку підприємств / Л. Г. Олійник // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 3 (7). – С. 252-256.

4. Овсянюк-Бердадіна О. Ф. Інноваційний розвиток вітчизняних підприємств: реалії та інструменти забезпечення / О. Ф. Овсянюк-Бердадіна // Економічний аналіз. – 2015. – Т. 19. – № 2. – С. 117-121.

Летуновська Н.Є. Інноваційний та техніко-технологічний розвиток підприємства як чинники його конкурентних переваг / Н.Є. Летуновська, О.Г. Шевлюга // Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі: Збірник тез I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Кременчук, 21-23 березня 2017 року). – Кременчук, КрНУ, 2017. – С. 247-249.